

Constantin ANECHITOAIE

**DREPTUL PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE.
CREAȚII NOI**

- CURS UNIVERSITAR-

Constantin ANECHITOAIE

DREPTUL PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE. CREAȚII NOI

-CURS UNIVERSITAR-

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANECHITOAE, CONSTANTIN

Dreptul proprietății industriale : creații noi :
curs universitar / Anechitoae Constantin. - București :
Pro Universitaria, 2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-647-903-5

347.77(075.8)

Capitolul I

Introducere în dreptul proprietății industriale¹

1. Scurt istoric

Protecția creației intelectuale prin norme juridice, grupate în raport de particularitățile regimului lor juridic într-un domeniu juridic nou, acela al dreptului de proprietate industrială, este de o cucerire relativ recentă în istoria milenară a dreptului.

Yolanda Eminescu, ține să amintească că „cursul de proprietate industrială a fost introdus printre disciplinele de studiu la facultățile de drept în țara noastră abia în 1979”².

În continuare, profesorul Viorel Roș apreciază că „proprietatea industrială” ca obiectul de studiu se limita însă la drepturile asupra invențiilor și inovațiilor³.

Din punct de vedere istoric însă, necesitatea protecției proprietății industriale⁴ - respectiv a creațiilor cu

¹ Constantin Anechitoae. *Introducere în dreptul proprietății intelectuale. Ediția a 7-a*. București: Ed. Bren, 2012, pp. 227-272; Constantin Anechitoae. *Dreptul proprietății intelectuale*. București: Ed. Pro Universitaria, 2013, pp. 154-198.

² Yolanda Eminescu. *Tratat de proprietate intelectuală. Vol. I. Creații noi*. București: Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1982, p. 11.

³ Viorel Roș. *Dreptul proprietății intelectuale. Curs universitar*. București: Ed. Global Lex, p. 285.

caracter tehnic sau estetic, dar aplicate produselor industriale - a apărut în momentul în care, omul producând mai mult decât pentru satisfacerea nevoilor proprii, a început să se dezvolte comerțul.⁵

Indiferent că s-a născut din necesitatea satisfacerii unei nevoi sau ca rezultat al unor factori aleatorii, creația este rezultatul unei munci individuale.

În plus, trecerea de la ideea creatoare la obiectul propriu-zis care să o înglobeze și care să aibă o valoare de întrebuințare presupunea de cele mai multe ori o perioadă mare de timp și cheltuieli importate⁶. Cât timp creatorul își folosea propria creație numai pentru satisfacerea nevoilor proprii, lipsa de protecție a creației nu ridica probleme; în momentul în care, producând mai mult decât era necesar pentru satisfacerea nevoilor proprii, s-a dezvoltat comerțul, anumite creații - satisfăcând mai bine nevoile utilizatorilor, având un aspect mai plăcut, etc. - aveau o cerere de piață mai mare și/sau un preț mai bun.

Cererea de piață, dublată de dezvoltarea industrială, a creat premisele copierii creațiilor originale; prin urmare, de efortul creator individual - dar și de efortul fizic și

⁴ Ligia Dănilă, *Considerații despre noțiunea de drept de proprietate industrială*, Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale, anul III, nr. 2 (7), București, 2006, p. 32.

⁵ Ștefan Cocoș, a, b, c-ul protecție și valorificării proprietății intelectuale, op. cit. pp. 11-12.

⁶ În mesajul ocazionat cu sărbătorirea Zilei Mondiale a Proprietății Intelectuale la data de 26 aprilie 2008, Ex Directorul General Kamil Idris, afirma că activitateaOMPI este dedicată folosirii proprietății intelectuale ca mijloc de întărire și răspândire a forței creative și inovatoare a umanității, astfel încât oamenii din toate țările și comunitățile să beneficieze de binefacerile acesteia. Actualul Director este domnul Francis Gurry

material necesar implementării ideii creatoare - beneficia nu numai, și uneori nu în primul rând, creatorul, de acest efort profitând și alte persoane care s-au mărginit la a reproduce servil creația originală.

Încercarea de marcarea a produselor originale a avut și ea efecte limitate, tentația câștigului făcând ca, simultan cu copierea creațiilor originale, să se reproducă și însemnul asociat; în plus, prin aceasta - pe piață coexistând produse de calități diferite, dar având același însemn - se crea confuzie în rândul consumatorilor afectând încrederea acestora în produsul original.⁷

Una din rezolvările vremii consta în a acorda monopolul de realizare și comercializare a anumitor produse: de exemplu, în 1236, Henry al III-lea al Angliei și al vestului Franței, a confirmat monopolul acordat lui Bona Ficus de Sancta Columba din Bordeaux, ca fiind singurul care are dreptul să fabrice în oraș, pe o perioadă de 15 ani, îmbrăcăminte colorată; în Italia, în 1421, se acorda un monopol de 3 ani lui Filippo Brunelleschi pentru o metodă de transport a sarcinilor grele pe râul Arno. Și exemplele ar putea continua: în 1545, în Germania, acordarea unui monopol de 12 ani lui Hans Helder pentru o moară de vânt și apă; în 1552, din nou în Anglia, acordarea unui alt brevet pentru un procedeu de fabricare a sticlei, etc.; de cele mai multe ori însă aceste monopoli erau acordate ca favoruri regale și nu ca o recunoaștere directă a efortului creatorului.

Începând cu a doua jumătate a secolului al XV-lea, dar în special după a doua jumătate a secolului al XIX-

⁷ Ștefan Cocoș. *Marca – obiect al proprietății industriale. Principiile Legii 84/1988 privind protecția mărcilor*, Prelegere în cadrul „Cursului de proprietate industrială – mărci și indicații geografice”, Predeal, 16 octombrie 2006, fila B 27.

lea, dezvoltarea industriei și a comerțului a impus rezolvarea problemei drepturilor persoanelor care au realizat cu aport inventiv diverse produse, împotriva încălcării acestor drepturi de către terți.

Poate că nu întâmplător pentru situația acelor vremuri, prima lege a brevetelor a apărut în Republica Venețiană, în 1474⁸; au apărut apoi legi pentru brevete în Anglia (1624)⁹, Franța (1791)¹⁰, SUA (1790), Olanda (1817), Japonia (1871). În România, în 1879 apare prima lege a mărcilor, iar în 1880 primul proiect de lege (neadoptat) asupra brevetelor; prima lege românească a brevetelor a apărut în 1906.

În Anglia, țară în care industria și comerțul erau dezvoltate, acordarea protecției se face pe baza unor practici pe care le regăsim și în zilele noastre:

- în primul deceniu al secolului al XVI-lea, pentru obținerea protecției, este necesară descrierea invenției, cu prezentarea modului de obținere a efectelor scontate;

⁸ Legea Venețiană din 1474 este adesea descrisă ca fiind prima încercare sistematică de a proteja invențiile prin forma unui brevet de invenție, de vreme ce ea stipula un drept exclusiv al unei persoane, care limita pentru prima dată interesul public. Vezi: Kamil Idris, *Proprietatea Intelectuală*, op. cit. p. 13.

⁹ Anglia dinastiei Tudorilor, din secolul al XVI-lea, beneficia deja de un sistem de brevete de invenție, iar Statutul Monopolurilor, din 1624, a fost prima lege scrisă care prevedea acordarea unui monopol pentru o invenție, pe o perioadă limitată în timp.

¹⁰ Cea de-a doua jumătate a secolului al XVIII-lea a fost o epocă de aur pentru comerț și industrie, în multe țări, dar și un timp al creativității artistice, al inovației științifice și al revoluției politice. În timpul acestei epoci a iluminismului, unele țări și-au format primele sisteme de brevete de invenție. Spre exemplu, cea dintâi lege de brevete de invenție în Franța, care prevedea protecția drepturilor inventatorilor, a fost promulgată în 1791, după Revoluția franceză și după adoptarea Declarației Drepturilor Omului și Cetățeanului.

- în 1851, se introduce protecția provizorie pentru o invenție expusă la „Marea Expoziție”;
- în 1852, se separă activitatea de acordare a brevetelor, de protecție a proprietății industriale, de cea de acordare a monopolurilor ca favoruri regale; se tipărește descrierea invenției; acordarea protecției începând cu data înregistrării; posibilitatea de a completa descrierea în 6 luni de la înregistrare, etc.;
- în 1883, pentru acordarea brevetului, este necesară înregistrarea unei descrieri complete a invenției; opunerea, în procesul de examinare; posibilitatea de completare a descrierii; publicarea rezumatului; unitatea invenției, descrierea completă și corectă a invenției; se introduce revendicarea, aceasta definind întinderea monopolului.

Dar, la un moment dat, diferențele existente între diferitele legi naționale care aveau drept obiect protecția proprietății industriale au devenit un obstacol în calea schimbului de mărfuri, astfel că devenea necesară o armonizare a acestor legi. Prima încercare de armonizare a legislației a dreptului de proprietate industrială a avut loc în 1878, cu prilejul primului congres internațional de proprietate industrială de la Paris. A urmat semnarea - în 1883 - a primei convenții internaționale pentru protecția proprietății industriale, Convenția de la Paris, pentru ca în 1886 statele semnatare ale Convenției să constituie Uniunea de la Paris pentru protecția proprietății industriale; România devine membră a acestei Uniuni în 1920.

Tot în 1886 are loc la Berna semnarea Convenției pentru reglementarea dreptului de autor - România aderând la această Convenție în 1927 - iar pentru a

Încheia acest scurt istoric menționez că în 1967 a fost semnată Convenția pentru instituirea Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI).

Ceea ce consider însă ca fiind deosebit de important de reținut din acest scurt istoric este că protecția proprietății industriale nu a apărut și nu s-a dezvoltat ca un scop în sine ci, prin monopolul instituit în favoarea deținătorului titlului de proprietate, ca un instrument al activității de comerț.

2. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale (1883)

La data de 01 ianuarie 2014 erau membre al Convenției de la Paris *pentru protecția proprietății industriale* (Convention for the Protection of Industrial Property¹¹) un număr de 175 de state¹².

Un pas important pentru reglementarea internațională a proprietății intelectuale, l-a făcut Târgul internațional de Știință de la Viena – 1873, când s-a luat decizia de către statele participante, să se întrunească pentru a decide în formarea sistemului internațional de protecție a proprietății intelectuale¹³.

Ideea unei reglementări și Uniuni internaționale în domeniul creației industriale a fost discutată la Congresul de la Viena din 1873, Congresul de la Trocadéro din 1878 și Conferința internațională de la Paris din 1880. Acest proiect s-a concretizat la cea de-a doua Conferință internațională de la Paris, prin încheierea Convenției

¹¹ Disponibil pe internet: <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/>

¹² http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=2

¹³ Mihaela Daciana Boloș. *Mărcile și indicațiile geografice în sensul relațiilor internaționale*. București: Ed. Universul Juridic, 2013, p. 43.

pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883¹⁴. Prin aceeași Convenție, a fost creată și Uniunea internațională pentru protecția proprietății industriale, cu sediul inițial la Berna, iar din 1960 la Geneva¹⁵.

Convenția de Uniune și Protocolul de închidere a Conferinței internaționale de la Paris au fost semnate de 11 țări, în calitate de membre fondatoare. *Convenția de la Paris* a intrat în vigoare la 07 iulie 1884¹⁶. Convenția de la Paris are un caracter deschis. Cu respectarea procedurii prevăzute, țările din afara Uniunii pot oricând să adere la Convenție. Instrumentele de aderare se depun la Directorul General (art. 21).

Formele revizuite ale Convenției nu sunt aplicate de toate statele membre ale Uniunii de la Paris. Actul de la Haga este aplicat de 1 stat, Actul de la Londra de 4 state, Actul de la Lisabona de 7 state și Actul de la Stockholm de celelalte state membre. De menționat că unele state au aderat la revizuirea de la Stockholm numai pentru clauzele administrative, nu și pentru clauzele de fond.

Neratificarea actelor de revizuire ale *Convenției de la Paris* este condiționată de existența anterioară a calității de membru a Uniunii. Țările din afara Uniunii pot să adere numai la Actul de la Stockholm (art. 23).

¹⁴ Revizuită la Bruxelles la 14 decembrie 1900, la Washington la 2 iunie 1911, la Haga la 6 noiembrie 1925, la Londra la 2 iunie 1934, la Lisabona la 31 octombrie 1958 și la Stockholm la 14 iulie 1967, modificată în 1979. România a ratificat prin Decretul nr. 1177 din 28/12/1968, Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1 din 06/01/1969.

¹⁵ <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/>

¹⁶ Convenția de la Paris a fost revizuită la Bruxelles la 14 decembrie 1900, la Washington la 2 iunie 1911, la Haga la 6 noiembrie 1925, la Londra la 2 iunie 1934, la Lisabona la 31 octombrie 1958, la Stockholm la 14 iulie 1967 cu modificările din 28/09/1979. http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html